

ที่ สน ๐๐๑๘.๑/ว ๕๕๓๗

ศาลากลางจังหวัดสกลนคร
ถนนศูนย์ราชการ สน ๕๗๐๐๐

๑๕ พฤษภาคม ๒๕๖๙

เรื่อง ชักซ้อมแนวทางปฏิบัติ กรณีพนักงานฝ่ายปกครองเจ้าหน้าที่ในสังกัดกรมการปกครอง
และกรมการปกครอง ถูกฟ้องคดี

เรียน นายอำเภอ ทุกอำเภอ

อ้างถึง หนังสือจังหวัดสกลนคร ที่ สน ๐๐๑๘.๑/ว ๒๓๔๒๓ ลงวันที่ ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๗

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือกรมการปกครอง ที่ มท ๐๓๐๗.๙/ว ๑๓๕๑๗
ลงวันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๖๙

จำนวน ๑ ฉบับ

ตามที่ จังหวัดสกลนครได้รับแจ้งจากกรมการปกครอง ได้มีหนังสือแจ้งเวียนชักซ้อมแนวทางการปฏิบัติ กรณีพนักงานฝ่ายปกครองถูกดำเนินคดีอาญา ถูกฟ้องคดีอาญา คดีแพ่ง หรือคดีปกครอง ให้ทราบและถือปฏิบัติเพื่อให้พนักงานฝ่ายปกครองได้รับการปกป้องหรือคุ้มครองสิทธิเสรีภาพตามกฎหมาย ระเบียบและข้อบังคับ หรือการให้ความช่วยเหลือจากกรมการปกครองในฐานะหน่วยงานราชการต้นสังกัด นั้น

การปกครองพิจารณาแล้วเห็นว่า เนื่องจากแนวทางการปฏิบัติมีบทบัญญัติบางประการที่ไม่เป็นปัจจุบัน ประกอบกับสถานการณ์ในปัจจุบันมีพนักงานฝ่ายปกครอง เจ้าหน้าที่ในสังกัดกรมการปกครองและกรมการปกครอง ถูกฟ้องคดีเป็นจำนวนมากและมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นอันมีผลสืบเนื่องมาจากการปฏิบัติงานตามภารกิจของกรมการปกครอง อีกทั้งได้มีการแก้ไขกฎหมายและหนังสือแจ้งเวียนที่เกี่ยวข้อง ดังนั้น เพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานฝ่ายปกครอง และเจ้าหน้าที่ในสังกัดกรมการปกครอง เป็นไปด้วยความเรียบร้อย จึงขอยกเลิกแนวทางปฏิบัติตามหนังสือกรมการปกครองที่ มท ๐๓๐๗.๓/ว ๑๐๓๙ เรื่อง ชักซ้อมแนวทางปฏิบัติกรณีพนักงานฝ่ายปกครองถูกดำเนินคดีอาญาถูกฟ้องคดีอาญา คดีแพ่งหรือคดีปกครอง ลงวันที่ ๘ มิถุนายน ๒๕๔๗ โดยขอชักซ้อมแนวทางการปฏิบัติกรณีพนักงานฝ่ายปกครองเจ้าหน้าที่ในสังกัดกรมการปกครอง และกรมการปกครองถูกฟ้องคดีและขอชักซ้อมแนวทางการปฏิบัติในการต่อสู้คดีและสิทธิที่ควรได้รับ พร้อมทั้งกำชับการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานฝ่ายปกครองและเจ้าหน้าที่ในสังกัดกรมการปกครองเพื่อถือปฏิบัติ ดังนี้

๑. การรายงานข้อเท็จจริง

๑.๑ กรณีที่จังหวัด อำเภอ พนักงานฝ่ายปกครอง หรือเจ้าหน้าที่ในสังกัดกรมการปกครองถูกฟ้องในคดีแพ่ง คดีอาญา หรือเป็นผู้ถูกฟ้องในคดีปกครอง ให้ปฏิบัติตามแนวทางดังต่อไปนี้

๑.๑.๑ เมื่อได้หมายแจ้งคำสั่งศาล/หมายศาล ให้รายงานข้อเท็จจริงให้ผู้บังคับบัญชาทราบโดยด่วน

๑.๑.๒ ให้จังหวัดจัดทำรายงานข้อเท็จจริงตามแบบรายงานการดำเนินการทางคดี พร้อมทั้งเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้อง ส่งให้กรมการปกครองภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันที่ได้รับรายงานตามข้อ ๑.๑.๑ และหากคดีมีความคืบหน้าเป็นประการใด ให้จังหวัดรายงานทุกระยะอย่างต่อเนื่องจนกว่าคดีจะถึงที่สุด

๑.๒ กรณี...

“สกลนครเมืองแห่งความสุข”

๑.๒ กรณีที่อธิบดีกรมการปกครองหรือกรมการปกครองถูกฟ้องคดี และกรมการปกครอง ได้มีหนังสือแจ้งให้จังหวัดจัดทำสรุปข้อเท็จจริงอันเป็นมูลเหตุแห่งการถูกฟ้องคดี และคำชี้แจงคัดค้าน ข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายตามประเด็นที่ปรากฏในคำฟ้อง พร้อมสำเนาพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้อง ขอให้จังหวัดดำเนินการตามหนังสือที่ได้รับแจ้งภายในระยะเวลาที่กรมการปกครองกำหนด

๒. แนวทางในการต่อสู้คดีให้ดำเนินการ ดังนี้

๒.๑ คดีอาญา

๒.๑.๑ กรณีที่พนักงานฝ่ายปกครอง หรือเจ้าหน้าที่ในสังกัดกรมการปกครอง ตกเป็นผู้ต้องหาคดีอาญาจากการถูกร้องทุกข์กล่าวโทษต่อพนักงานสอบสวน อันเนื่องจากการปฏิบัติหน้าที่ ราชการโดยชอบด้วยกฎหมายในกระบวนการสอบสวนของพนักงานสอบสวน ก่อนให้ถ้อยคำใด ๆ ต่อพนักงานสอบสวนให้สอบถามพนักงานสอบสวนว่า มีพนักงานสอบสวนฝ่ายปกครองเข้าร่วมสอบสวนในคดีนั้น ด้วยหรือไม่ หากยังไม่มีให้แจ้งพนักงานสอบสวนให้ดำเนินการตาม ข้อ ๑๓ ของข้อบังคับกระทรวงมหาดไทย ที่ ๑/๒๕๐๙ ลงวันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๐๙ และหากได้มีการดำเนินการแล้ว แต่เห็นว่ายังไม่ได้รับความเป็นธรรมอย่างเพียงพอ อาจร้องขอต่อผู้ว่าราชการจังหวัด นายอำเภอ ให้ใช้อำนาจตามข้อบังคับ กระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยระเบียบการดำเนินคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๒๓ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๓๖ ข้อ ๑๒.๔ - ๑๒.๖ ที่สามารถเข้าควบคุมการสอบสวนแล้วแต่กรณีได้ ทั้งนี้ ให้พนักงานฝ่ายปกครอง ที่มีความประสงค์จะขอรับความช่วยเหลือทางคดียื่นแบบคำร้องขอรับความช่วยเหลือตามแนวทาง หนังสือกรมการปกครอง ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๓๐๗.๑/ว ๑๔๐๗๖ ลงวันที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๖๑ ต่อผู้บังคับบัญชา และให้ผู้บังคับบัญชาพิจารณาดำเนินการตามขั้นตอนของหนังสือดังกล่าวต่อไป

๒.๑.๒ กรณีมีข้อสงสัยว่าพนักงานฝ่ายปกครอง หรือเจ้าหน้าที่ในสังกัด กรมการปกครองกระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ กระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือกระทำความผิด ต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม หรือประพฤตินิชอบ ซึ่งอยู่ในอำนาจดำเนินการของคณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือคณะกรรมการ ป.ป.ท. ให้ดำเนินการตามแนวทางปฏิบัติ ดังนี้

(๑) กรณีพนักงานฝ่ายปกครอง หรือเจ้าหน้าที่ในสังกัดกรมการปกครอง มีพฤติการณ์กระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ กระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือกระทำความผิด ต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม ซึ่งอยู่ในอำนาจดำเนินการของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ หรือเป็นกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มอบหมายให้คณะกรรมการ ป.ป.ท. ดำเนินการแทน ตามมาตรา ๖๒ หรือเป็นกรณีที่อยู่ในอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ท. ตามพระราชบัญญัติมาตรการของฝ่ายบริหาร ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๑ และที่แก้ไขเพิ่มเติมถึงฉบับที่ ๔ พ.ศ. ๒๕๖๘ ให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกล่าวหาต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือคณะกรรมการ ป.ป.ท. แล้วแต่กรณี

(๒) กรณีคณะกรรมการ หรือคณะทำงาน แล้วแต่กรณี ผู้ทำหน้าที่ตรวจสอบ ข้อเท็จจริง หรือตรวจสอบความถูกต้องการปฏิบัติงาน ตรวจสอบว่า พนักงานฝ่ายปกครอง หรือเจ้าหน้าที่กรมการปกครอง มีพฤติการณ์กระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ กระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ ราชการหรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม หรือประพฤตินิชอบ ให้รายงานผลการตรวจสอบ แก่ผู้แต่งตั้ง ภายในระยะเวลาที่กำหนด โดยให้ผู้แต่งตั้งพิจารณาถึงความเหมาะสมของรูปคดีว่ามีพยานหลักฐาน เพียงพอหรือไม่ และเห็นควรให้มีการดำเนินคดีอาญาหรือไม่ หากมีให้ยื่นคำกล่าวหาเป็นหนังสือ ต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือคณะกรรมการ ป.ป.ท. แล้วแต่กรณี ภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับรายงาน

(๓) กรณี...

“สกลนครเมืองแห่งความสุข”

(๓) กรณีผู้ตรวจราชการกรมการปกครอง ผู้บังคับบัญชาระดับกองระดับสำนักและระดับกรม ตรวจพบว่า พนักงานฝ่ายปกครอง หรือเจ้าหน้าที่ในสังกัดกรมการปกครอง ทั้งในส่วนกลางและในส่วนภูมิภาคมีพฤติการณ์กระทำผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ กระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการหรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม หรือประพฤติมิชอบให้ผู้ซึ่งตรวจสอบรายงานเรื่องที่ตรวจพบให้อธิบดีกรมการปกครองทราบ ภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ตรวจพบ เพื่อให้อธิบดีกรมการปกครองจักพิจารณาถึงความเหมาะสมของรูปคดีว่า มีพยานหลักฐานเพียงพอหรือไม่ และเห็นควรให้มีการดำเนินคดีอาญาหรือไม่ หากเห็นว่ามีความเหมาะสมให้ยื่นคำกล่าวหาเป็นหนังสือต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือคณะกรรมการ ป.ป.ท. แล้วแต่กรณีภายในกำหนดเวลาที่เห็นสมควร

(๔) กรณีผู้บังคับบัญชาระดับจังหวัด ได้แก่ ปลัดจังหวัด ระดับอำเภอ ได้แก่ นายอำเภอ ตรวจพบว่า พนักงานฝ่ายปกครอง หรือเจ้าหน้าที่ในสังกัดกรมการปกครอง ในส่วนภูมิภาคที่อยู่ในบังคับบัญชาแล้วแต่กรณีซึ่งมิใช่ นายอำเภอ มีพฤติการณ์กระทำผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ กระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม ให้รายงานข้อเท็จจริงให้ผู้ว่าราชการจังหวัดทราบ ภายใน ๓๐ วัน นับเป็นที่ตรวจพบ เพื่อให้ผู้ว่าราชการจังหวัดจักได้พิจารณาถึงความเหมาะสมของรูปคดีว่า มีพยานหลักฐานเพียงพอหรือไม่ และเห็นควรให้มีการดำเนินคดีอาญาหรือไม่ หากมีความเหมาะสมให้ยื่นคำกล่าวหาเป็นหนังสือต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือต่อคณะกรรมการ ป.ป.ท. แล้วแต่กรณีภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับรายงาน ในกรณีที่ผู้ว่าราชการจังหวัดไม่อาจดำเนินการกล่าวหาได้เอง จะมอบหมายให้ปลัดจังหวัด หรือนายอำเภอ แล้วแต่กรณี ยื่นคำกล่าวหาก็ได้ เว้นแต่ในกรณีที่ปลัดจังหวัด หรือนายอำเภออยู่ในข่ายที่จะถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดด้วย ห้ามมิให้มอบหมายแก่ผู้ดำรงตำแหน่งดังกล่าว หรือกรณีที่ผู้ว่าราชการจังหวัด เห็นว่าเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับเจ้าหน้าที่กระทำความผิดหลายคน ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาคหรือต่างสังกัดไม่สะดวกต่อการดำเนินการกล่าวหาผู้ว่าราชการจังหวัด อาจแจ้งให้กรมการปกครองเป็นผู้พิจารณาดำเนินการก็ได้

(๕) กรณีปลัดจังหวัด หรือนายอำเภอ มีพฤติการณ์กระทำผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ กระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม หรือประพฤติมิชอบ ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดรายงานให้กรมการปกครองทราบ ภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ทราบเพื่อให้อธิบดีกรมการปกครองจักได้พิจารณาถึงความเหมาะสมของรูปคดีว่ามีพยานหลักฐานเพียงพอหรือไม่และเห็นควรให้มีการดำเนินคดีอาญาหรือไม่ หากเห็นว่ามีความเหมาะสมให้ยื่นคำกล่าวหาเป็นหนังสือต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือคณะกรรมการ ป.ป.ท. แล้วแต่กรณี ภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับรายงาน

(๖) การปฏิบัติตามข้อ ๒.๒.๑.๒ มีข้อหาอื่นรวมอยู่ด้วย ให้ถือเอาข้อหาการกระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ กระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม หรือประพฤติมิชอบ เป็นข้อหาหลักในการกล่าวหาต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือต่อคณะกรรมการ ป.ป.ท. ทั้งนี้ คณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือคณะกรรมการ ป.ป.ท. แล้วแต่กรณี จะเป็นผู้พิจารณาว่าจะรับคำกล่าวหาหรือยกคำกล่าวหาดังกล่าวหรือไม่

(๗) แนวทางปฏิบัติตามข้อ (๒) – (๕) ไม่เป็นการตัดสิทธิผู้บังคับบัญชาในแต่ละระดับ หรือผู้ว่าราชการจังหวัด แล้วแต่กรณี ที่เป็นผู้เสียหายจากการกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ ในการร้องทุกข์หรือกล่าวโทษต่อพนักงานสอบสวนให้ดำเนินคดีกับพนักงานฝ่ายปกครอง หรือเจ้าหน้าที่ในสังกัดกรมการปกครองได้ (มาตรา ๑๒๓ ประกอบมาตรา ๑๒๗ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

(๘) ให้อำเภอ...

“สกลนครเมืองแห่งความสุข”

(๘) ให้อำเภอหรือจังหวัดที่เกี่ยวข้องรายงานข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการกล่าวหาฝ่ายปกครอง หรือเจ้าหน้าที่ในสังกัดกรมการปกครองดังกล่าวข้างต้นให้กรมการปกครองทราบภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันที่มีการกล่าวหาด้วย

๒.๑.๓ กรณีที่พนักงานฝ่ายปกครอง หรือเจ้าหน้าที่ในสังกัดกรมการปกครองตกเป็นจำเลยในคดีอาญาที่ราษฎรเป็นโจทก์ฟ้องคดีต่อศาลอันเนื่องมาจากการปฏิบัติหน้าที่ราชการ ให้จำเลยประสานกับนิติกร สังกัด ที่ทำการปกครองจังหวัด หรือกรมการปกครอง (สำนักงานสอบสวนและนิติกร) โดยด่วนเพื่อดำเนินการประสานพนักงานอัยการแก้ต่างคดี ตามพระราชบัญญัติองค์การอัยการ และพนักงานอัยการ พ.ศ. ๒๕๕๓ มาตรา ๑๕ (๔) รวมถึงสนับสนุนบุคลากรของกรมการปกครองเป็นที่ปรึกษา คดีตามแนวทางหนังสือกรมการปกครอง ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๓๐๙.๑/ว ๑๔๐๗๖ ลงวันที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๖๑ ต่อไป ทั้งนี้ ในกรณีต้องให้ความช่วยเหลือในการประกันตัว ให้จำเลยประสานกับนิติกร สังกัด ที่ทำการปกครองจังหวัดหรือกรมการปกครอง (สำนักงานสอบสวนและนิติกร) เพื่อดำเนินการในเรื่องการออกหนังสือรับรอง เพื่อช่วยเหลือข้าราชการหรือลูกจ้างที่ต้องหาคดีอาญา ตามแนวทางหนังสือกรมการปกครอง ที่ มท ๐๓๐๗.๓/ว ๒๙๒๓ ลงวันที่ ๒๙ ตุลาคม ๒๕๔๕

๒.๒ คดีแพ่ง

๒.๒.๑ เมื่อถูกฟ้องเป็นจำเลยในคดีแพ่งจะมีการส่งหมายเรียกของศาล ให้จำเลยเพื่อทำคำให้การแก้คำฟ้อง ๒ วิธี คือ การส่งหมายและการปิดหมาย ซึ่งแต่ละกรณีมีผลต่อการดำเนินการที่ต่างกัน ดังนี้

(๑) การส่งหมาย เป็นกรณีปกติที่ศาลจะส่งหมายเรียกและสำเนาคำฟ้องให้จำเลยเพื่อทำคำให้การแก้คดี เมื่อจำเลยได้รับหมายเรียกและมีหลักฐานการลงลายมือชื่อรับหมายไว้ จะถือว่า การส่งหมายได้เกิดขึ้นโดยชอบแล้ว ซึ่งจำเลยต้องทำคำให้การแก้คำฟ้องยื่นต่อศาลภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันที่มีการลงลายมือชื่อรับหมาย ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๑๗๗ ประกอบประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๙๓/๓/๓ วรรคสอง

(๒) การปิดหมาย เป็นกรณีที่ไม่สามารถส่งหมายเรียกและสำเนาคำฟ้อง ให้แก่จำเลยได้ตามปกติตามข้อ ๒.๒.๑ (๑) เนื่องจากไม่พบตัวจำเลยขณะส่งหมายและไม่มีผู้แทนของจำเลยลงลายมือชื่อรับหมายศาลจึงส่งหมายให้แก่จำเลยโดยวิธีปิดหมาย ณ ภูมิลำเนาหรือสำนักงานของจำเลย ตามประมวลกฎหมายแพ่ง มาตรา ๗๙ การดำเนินการดังกล่าวมีผลทำให้หมายเรียกนั้นถือว่าได้ถูกส่งถึงจำเลย เมื่อกำหนดระยะเวลา ๑๕ วัน หรือนานกว่านั้นตามที่ศาลเห็นสมควร และหากระยะเวลาดังกล่าวได้ล่วงพ้นไปแล้วนับแต่วันที่มีการปิดหมาย เท่ากับทำให้จำเลยได้ขยายระยะเวลาในการทำคำให้การยื่นต่อศาลเป็น ๓๐ วัน (ขยายระยะเวลาเพิ่มเติมจากกรณีส่งหมายตามข้อ ๒.๒.๑ (๑) ออกไปอีก ๑๕ วัน) ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาตรา ๗๙ วรรคสอง

ดังนั้น เพื่อประโยชน์ในการดำเนินคดีแพ่งที่จะทำให้จำเลยมีระยะเวลาที่เพียงพอต่อการประสานพนักงานอัยการเพื่อเป็นทนายแก้ต่างคดี และทำคำให้การแก้คำฟ้องให้แก่จำเลย ในกรณีที่ศาลส่งหมายเรียกถึงจำเลยและจำเลยไม่อาจลงลายมือชื่อรับหมายได้ด้วยตนเอง ให้ผู้แทนของจำเลยหรือเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องแจ้งให้ผู้ส่งหมายใช้วิธีการปิดหมายตามข้อ ๒.๒.๑ (๒) แทนการส่งหมายตามข้อ ๒.๒.๑ (๑) ทั้งนี้ ให้จังหวัด หรืออำเภอ จัดสถานที่สำหรับการรับหมายหรือปิดหมายไว้โดยชัดแจ้ง พร้อมทั้งจัดเจ้าหน้าที่สำหรับตรวจสอบการปิดหมายทุกวันและทำการชี้แจงขั้นตอนการปฏิบัติดังกล่าว ให้เจ้าหน้าที่ผู้อยู่เวรทราบ และให้มีหน้าที่แจ้งจำเลยหรือบุคคลที่ศาลมีหมายเรียกให้ทราบโดยด่วน

๒.๒.๒ การประสาน...

๒.๒.๒ การประสานพนักงานอัยการเพื่อเป็นทนายแก้ต่างคดีให้ดำเนินกร ดังนี้

(๑) ในกรณีที่จำเลยได้รับหมายเรียกและได้ลงลายมือชื่อรับหมายด้วยตนเอง ให้จำเลยประสานนิติกร สังกัด ที่ทำการปกครองจังหวัด หรือกรมการปกครอง (สำนักงานสอบสวนและนิติกร) โดยเร็ว เพื่อนำหมายเรียกพร้อมสำเนาคำฟ้องไปประสานการปฏิบัติกับนิติกร พร้อมลงนามในใบแต่งตั้งทนาย และให้ที่ทำการปกครองจังหวัดหรือกรมการปกครอง (สำนักงานสอบสวนและนิติกร) รวบรวมเอกสารส่งให้พนักงานอัยการเพื่อเป็นทนายแก้ต่างคดีต่อไป โดยกรณีนี้ให้จำเลยนำหมายเรียกและสำเนาคำฟ้องไปติดต่อกับที่ทำการปกครองจังหวัด หรือกรมการปกครอง (สำนักงานสอบสวนและนิติกร) ภายในระยะเวลาไม่เกิน ๓ วัน นับแต่วันที่มีการลงลายมือชื่อรับหมาย เพราะพนักงานอัยการจะต้องดำเนินการจัดทำคำให้การแก้คำฟ้องยื่นต่อศาล ภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันถัดจากวันที่จำเลยได้ลงลายมือชื่อรับหมายไว้ ทั้งนี้ ภายในระยะเวลาดังกล่าวให้จำเลยรอการนัดหมายจากนิติกร สังกัด ที่ทำการปกครองจังหวัด หรือกรมการปกครอง (สำนักงานสอบสวนและนิติกร) เพื่อไปให้ถ้อยคำและรายละเอียดต่อพนักงานอัยการด้วย

(๒) ในกรณีที่ศาลทำการปิดหมาย เนื่องจากไม่พบตัวจำเลยขณะส่งหมาย และไม่มีผู้แทนของจำเลยลงลายมือชื่อรับหมาย เมื่อมีการปิดหมายไว้ ณ สถานที่ซึ่งได้จัดเตรียมไว้สำหรับการปิดหมายของที่ทำการปกครองจังหวัด หรือที่ทำการปกครองอำเภอ แล้วแต่กรณี ให้เจ้าหน้าที่ผู้ตรวจสอบการปิดหมายดำเนินการแจ้งหรือนำหมายไปส่งให้จำเลยภายในระยะเวลา ๓ วัน นับแต่วันที่ปิดหมาย พร้อมทั้งให้ประสานไปยังที่ทำการปกครองจังหวัดหรือกรมการปกครอง (สำนักงานสอบสวนและนิติกร) ทันทีด้วยเพื่อนิติกร สังกัด ที่ทำการปกครองจังหวัด หรือกรมการปกครอง (สำนักงานสอบสวนและนิติกร) จักได้รับติดต่อกับพนักงานอัยการเป็นทนายแก้ต่างคดีให้ ทั้งนี้ เมื่อจำเลยได้รับแจ้งจากเจ้าหน้าที่ผู้ตรวจสอบการปิดหมายแล้ว ให้รีบติดต่อไปยังที่ทำการปกครองจังหวัด หรือกรมการปกครอง (สำนักงานสอบสวนและนิติกร) ทันทีเพื่อนัดหมายนิติกร สังกัด ที่ทำการปกครองจังหวัด หรือกรมการปกครอง (สำนักงานสอบสวนและนิติกร) ในการที่จำเลยจะได้นำหมายเรียกพร้อมสำเนา คำฟ้องไปส่ง พร้อมลงนามในใบแต่งตั้งทนาย ซึ่งไม่ควรเกิน ๗ วัน นับแต่วันที่ปิดหมาย เพื่อที่ทำการปกครองจังหวัดหรือกรมการปกครอง (สำนักงานสอบสวนและนิติกร) จะได้รวบรวมส่งพนักงานอัยการในการเป็นทนายแก้ต่างคดีทำคำให้การแก้คำฟ้องต่อไป ซึ่งกรณีนี้พนักงานอัยการจะมีระยะเวลาในการทำคำให้การแก้คำฟ้องเพื่อยื่นต่อศาลได้ยาวนานกว่าข้อ ๒.๒.๒.(๑) อีก ๑๕ วัน กล่าวคือพนักงานอัยการสามารถทำคำให้การแก้คำฟ้องเพื่อยื่นต่อศาลได้ภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่มีการปิดหมายซึ่งในระยะเวลาดังกล่าวพนักงานอัยการจะได้นัดหมายให้จำเลยไปพบเพื่อให้ถ้อยคำข้อเท็จจริงและรายละเอียดเกี่ยวกับคดีด้วยเช่นกัน

๒.๒.๓ การขอรับการสนับสนุนค่าธรรมเนียมศาลและค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดี เมื่อพนักงานอัยการได้รับเป็นทนายแก้ต่างคดีให้แล้ว จะแจ้งจำนวนค่าธรรมเนียมหรือค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดีให้ที่ทำการปกครองจังหวัด หรือกรมการปกครอง (สำนักงานสอบสวนและนิติกร) ทราบ ดังนั้น เมื่อจังหวัดได้รับแจ้งจากสำนักงานอัยการผู้รับผิดชอบคดีเกี่ยวกับค่าธรรมเนียมศาลหรือค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดีให้ที่ทำการปกครองจังหวัดแจ้งให้กรมการปกครอง (สำนักงานสอบสวนและนิติกร) โดยด่วน เพื่อพิจารณาสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินคดี มิฉะนั้น ที่ทำการปกครองจังหวัดต้องทอดรองจ่ายเงินล่วงหน้าไปก่อนและกรมการปกครองจักจัดสรรงบประมาณไปให้ในภายหลัง

๒.๒.๔ กรณีศาลได้ส่งหมายนัดหรือหมายเรียกเพิ่มเติม ให้จำเลยติดต่อกับประสานนิติกร สังกัด ที่ทำการปกครองจังหวัด หรือกรมการปกครอง (สำนักงานสอบสวนและนิติกร) และพนักงานอัยการ ผู้รับผิดชอบคดีโดยตรงด้วย

๒.๒.๕ กรณี...

๒.๒.๕ กรณีที่กรมการปกครองถูกฟ้องเป็นจำเลยด้วย และกรมการปกครองได้มอบหมายหรือแต่งตั้งให้ผู้อื่นผู้ใดเป็นผู้แทนคดีของกรมการปกครอง ให้ผู้ได้รับมอบหมายหรือแต่งตั้งให้เป็นผู้แทนคดีลงนามในใบมอบอำนาจและใบแต่งตั้งนายความที่กรมการปกครองจัดส่งให้ แล้วส่งคืนกรมการปกครอง จำนวน ๑ ชุด ส่วนที่เหลือให้จัดส่งพนักงานอัยการเพื่อเป็นทนายแก้ต่างคดี โดยให้จังหวัดถ่ายสำเนาเก็บไว้เป็นหลักฐานจำนวน ๑ ชุด สำหรับการดำเนินการเกี่ยวกับการอุทธรณ์ ฎีกาคำพิพากษาของศาลให้ถือปฏิบัติตามแนวทางหนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๔๐๖.๒/ว ๔๔ เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติในการอุทธรณ์ฎีกาคดีแพ่งและอุทธรณ์คดีปกครอง ลงวันที่ ๒๓ มิถุนายน ๒๕๔๙

๒.๓ คดีปกครอง

๒.๓.๑ เมื่อถูกฟ้องคดี และได้รับหมายแจ้งคำสั่งศาลปกครองให้ทำคำให้การแก้คำฟ้องให้ผู้รับผิดชอบ ตรวจคำฟ้องว่า ผู้ใดเป็นผู้ฟ้องคดีและได้ฟ้องหน่วยงานหรือเจ้าหน้าที่ผู้ใดบ้าง ในกรณีใดการกระทำที่เป็นมูลเหตุแห่งการฟ้องคดีคืออะไร ข้อเท็จจริงและพฤติการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการกระทำดังกล่าวเป็นอย่างไร ผู้ฟ้องคดีประสงค์ให้กระทำการหรืองดเว้นกระทำการในเรื่องใด หรือผู้ฟ้องคดีได้มีคำขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือมีคำสั่งเป็นประการใด และศาลกำหนดให้ยื่นคำให้การแก้คำฟ้องต่อศาลเมื่อใดมีประเด็นที่ต้องทำคำให้การแก้คำฟ้องก็ประเด็น หากมีประเด็นที่ต้องแก้คำฟ้องจำนวนมากและเห็นว่าไม่สามารถยื่นคำให้การแก้คำฟ้องได้ทันภายในระยะเวลาที่ศาลกำหนด ให้รีบยื่นคำขอขยายระยะเวลายื่นคำให้การแก้คำฟ้องไปยังศาลปกครองโดยตรงก่อนครบกำหนดระยะเวลายื่นคำให้การ (ระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุดว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๓ ข้อ ๖ ข้อ ๔๓ และข้อ ๔๖)

๒.๓.๒ เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีได้รับคำสั่งให้ทำคำให้การแก้คำฟ้อง หรือทำคำชี้แจงยื่นต่อศาลแล้ว หากไม่ปฏิบัติตามคำสั่งศาลภายในระยะเวลาที่กำหนด ศาลจะถือว่าผู้ถูกฟ้องคดียอมรับข้อเท็จจริงตามข้อหาของผู้ฟ้องคดี และหากศาลเห็นว่า การไม่ดำเนินการภายในระยะเวลาที่ศาลกำหนด หรือมีพฤติกรรมเป็นการประวิงคดีให้ล่าช้า ศาลมีอำนาจในการรายงานผู้บังคับบัญชาเพื่อดำเนินการแก้ไขปรับปรุง สั่งการ ลงโทษทางวินัยหรือมีคำสั่งลงโทษฐานละเมิดอำนาจศาลด้วยก็ได้ (พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๕๗ วรรคสี่) โดยหากศาลมีคำสั่งให้ผู้บังคับบัญชาดำเนินการตามมาตรา ๕๗ วรรคสี่ ให้ผู้บังคับบัญชาดำเนินการแก้ไขปรับปรุง สั่งการ หรือลงโทษทางวินัย ในเรื่องนั้นตามที่เห็นสมควร และรายงานให้กรมการปกครองทราบด้วย

๒.๓.๓ ในการจัดทำคำให้การแก้คำฟ้องคดีปกครอง หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่สามารถจัดทำคำให้การแก้คำฟ้องด้วยตนเอง โดยประสานกับนิติกร สังกัด ที่ทำการปกครองจังหวัด หรือกรมการปกครอง (สำนักการสอบสวนและนิติการ) หรือหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ที่ถูกฟ้องคดีสามารถมอบอำนาจให้พนักงานอัยการ สำนักงานคดีปกครอง เป็นผู้จัดทำคำให้การแก้คำฟ้องแทนได้ โดยให้รวบรวมข้อเท็จจริงทั้งหมดส่งให้พนักงานอัยการโดยเร็วที่สุด (ระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุดว่าด้วยองค์คณะ การจ่ายสำนวน การโอนคดี การปฏิบัติหน้าที่ของตุลาการในคดีปกครอง การคัดค้านตุลาการศาลปกครอง การปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานคดีปกครอง และการมอบอำนาจให้ดำเนินคดีปกครองแทนพ.ศ. ๒๕๔๔ ข้อ ๒๐)

๒.๓.๔ การรวบรวมข้อเท็จจริง ข้อกฎหมาย และพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องทั้งหมดเพื่อจัดทำคำให้การแก้คำฟ้อง ให้บรรยายข้อเท็จจริงที่เป็นสาระสำคัญ พอที่จะทำให้เข้าใจถึงข้อเท็จจริงอันเป็นมูลเหตุแห่งการฟ้องคดี พร้อมขั้นตอนการพิจารณาทางปกครอง ข้อกฎหมาย ระเบียบและพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้อง และในการจัดทำคำให้การให้บรรยายคำให้การโดยชัดแจ้งที่แสดงถึงการปฏิเสธหรือยอมรับข้อหาที่ปรากฏในคำฟ้อง คำขอท้ายฟ้อง รวมถึงการบรรยายเหตุแห่งการฟ้องคดี และทำคำให้การแก้คำฟ้องให้ตรงกับประเด็นที่ถูกกล่าวหา

๒.๓.๕ สำหรับ...

๒.๓.๕ สำหรับประเด็นที่ต้องหยิบยกขึ้นในการจัดทำคำให้การแก้คำฟ้อง ให้ตรวจสอบ
ความสมบูรณ์ในเงื่อนไขแห่งการฟ้องคดี ประกอบด้วย

(๑) ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายตามกฎหมายหรือไม่
(พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง)

(๒) ก่อนฟ้องคดีผู้ฟ้องคดีได้ดำเนินการตามขั้นตอนหรือวิธีการสำหรับการ
แก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหายในเรื่องที่ฟ้องตามที่กฎหมายกำหนดครบถ้วนแล้วหรือไม่ (พระราชบัญญัติ
จัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๔๒ วรรคสอง)

(๓) ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้มีความสามารถตามกฎหมายหรือไม่
(ระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๓
ข้อ ๒๖ และข้อ ๒๗)

(๔) คดีที่ฟ้องอยู่ในอำนาจของศาลปกครอง หรืออยู่ในเขตอำนาจศาลปกครอง
หรือไม่ (พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๙ มาตรา ๑๑
และมาตรา ๔๗ ประกอบระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วย
วิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๓ ข้อ ๒๙)

(๕) ในขณะที่ผู้ฟ้องคดียื่นฟ้องคดีต่อศาลปกครองนั้น หน่วยงานของรัฐหรือ
เจ้าหน้าที่ ได้ดำเนินการแก้ไขเยียวยาความเดือดร้อนของผู้ฟ้องคดีแล้วหรือไม่ อย่างไร และเหตุ
แห่งการฟ้องคดีหรือวัตถุประสงค์ยังคงมีอยู่ในขณะที่ยื่นฟ้องหรือไม่ หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่มีอำนาจ
หน้าที่ในการดำเนินการตามคำขอท้ายฟ้องของผู้ฟ้องคดีหรือไม่ (พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและ
วิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๙ และมาตรา ๗๒)

(๖) คดีได้พ้นกำหนดระยะเวลาฟ้องคดีหรือไม่ (พระราชบัญญัติจัดตั้งศาล
ปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๔๙ มาตรา ๕๑ และมาตรา ๕๒)

(๗) ในขณะที่ฟ้องคดีนี้ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นฟ้องเรื่องเดียวกันนั้นต่อศาลเดียวกันหรือ
ต่อศาลอื่น อันเป็นการฟ้องซ้อนหรือไม่ หรือศาลได้มีคำพิพากษาหรือคำสั่งชี้ขาดประเด็นข้อใด
แห่งคดีนั้นแล้ว อันเป็นการดำเนินกระบวนการพิจารณาซ้ำหรือไม่ หรือคู่กรณีเดียวกันฟ้องกันอีกในประเด็น
ที่ได้วินิจฉัยโดยอาศัยเหตุอย่างเดียวกัน ซึ่งศาลได้มีคำพิพากษาหรือคำสั่งชี้ขาดคดีถึงที่สุดแล้ว อันเป็นการฟ้อง
ซ้ำหรือไม่ (ระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง
พ.ศ. ๒๕๔๓ ข้อ ๓๖ (๑) ข้อ ๙๖ และข้อ ๙๗)

๒.๓.๖ ในกรณีที่ผู้ถูกฟ้องคดีดำเนินการจัดทำคำให้การแก้คำฟ้องเอง
ให้ผู้ถูกฟ้องคดีลงนามในคำให้การแก้คำฟ้องด้วยตนเอง และจัดทำสำเนาคำให้การแก้คำฟ้องพร้อมสำเนา
พยานหลักฐานที่เกี่ยวข้อง โดยรับรองความถูกต้องทุกแผ่นตามจำนวนที่ศาลกำหนดและยื่นต่อศาล
พร้อมคำให้การแก้คำฟ้อง (ระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดี
ปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๓ ข้อ ๔๗ และข้อ ๔๙)

๒.๓.๗ เมื่อผู้ฟ้องคดีทำคำคัดค้านคำให้การและศาลมีคำสั่งเรียก
ให้ผู้ถูกฟ้องคดีจัดทำคำให้การเพิ่มเติมให้ผู้ถูกฟ้องคดีทำคำให้การเพิ่มเติมแก้คำคัดค้านคำให้การดังกล่าว
พร้อมสำเนาที่รับรองความถูกต้องทุกแผ่นแล้วยื่นต่อศาลตามจำนวนที่ศาลกำหนด โดยให้ยื่นต่อศาลภายใน
ระยะเวลาที่ศาลกำหนด

๒.๓.๘ ในการยื่น...

“สกลนครเมืองแห่งความสุข”

๒.๓.๘ ในการยื่นคำให้การแก้คำฟ้อง หรือคำให้การเพิ่มเติม หรือเอกสารหลักฐานใด ต่อศาลปกครองสามารถกระทำโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ หรือจะยื่นด้วยตนเอง หรือมอบฉันทะให้ผู้อื่นยื่น ต่อศาลหรือต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ของศาล หรือจะส่งทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับก็ได้ และเก็บหลักฐานการส่งไว้กับต้นเรื่องเพื่อเป็นหลักฐานต่อไป ทั้งนี้ การมอบฉันทะให้ผู้อื่นยื่นเอกสาร หรือพยานหลักฐานให้ทำเป็นหนังสือลงลายมือชื่อ ผู้มอบ ผู้รับมอบ และพยานด้วย

๒.๓.๙ การขอรับการสนับสนุนค่าธรรมเนียมและค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดีให้ผู้ถูกฟ้องคดีแจ้งที่ทำการปกครองจังหวัดโดยด่วน เพื่อประสานกรมการปกครองในการสนับสนุนค่าใช้จ่ายโดยให้ถือปฏิบัติตามแนวทางข้อ ๒.๓.๓ ข้างต้น

๒.๓.๑๐ การดำเนินการเกี่ยวกับการอุทธรณ์คำพิพากษาศาลปกครอง เนื่องจากคำพิพากษาของศาลอาจส่งผลให้ผู้ถูกฟ้องคดีต้องชดใช้เงินหรือส่งมอบทรัพย์สินในกรณีดังกล่าว ดังนั้น กรณีที่ศาลมีคำพิพากษาให้แพคดี ให้ถือปฏิบัติตามแนวทางหนังสือกระทรวงการคลังที่ กค ๐๔๐๖.๒/ว ๔๔ เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติในการอุทธรณ์ฎีกาคดีแพ่งและอุทธรณ์คดีปกครอง ลงวันที่ ๒๓ มิถุนายน ๒๕๔๙

ในการนี้ จังหวัดสกลนครพิจารณาแล้วเห็นว่า การปฏิบัติหน้าที่ตามภารกิจของกรมการปกครอง มีความเกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตของประชาชนเป็นจำนวนมาก หากพนักงานฝ่ายปกครอง และเจ้าหน้าที่ในสังกัดกรมการปกครองประพฤติหรือปฏิบัติตนไม่เหมาะสมกับตำแหน่ง หรือปฏิบัติหน้าที่ให้เกิดความเสียหายต่อทางราชการ อาจเข้าข่ายขัดต่อหลักการปฏิบัติตนของบุคคลที่เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งต้องดำรงตนเป็นแบบอย่างที่ดีและรักษาภาพลักษณ์ของทางราชการในการนี้ จังหวัดสกลนครจึงขอให้กำชับการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานฝ่ายปกครองและเจ้าหน้าที่ในสังกัดกรมการปกครองทุกระดับให้ปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของกรมการปกครองโดยมีจิตสำนึกในการให้บริการและอำนวยความสะดวกแก่ประชาชน และพึงปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ละเว้นการใช้อำนาจในทางมิชอบ ไม่แสวงหาประโยชน์อื่นใดจากทางราชการหรือจากประชาชนผู้มาขอรับบริการ พร้อมทั้งให้ยึดถือระเบียบกฎหมายในการใช้ดุลพินิจเพื่อออกคำสั่งทางปกครองเกี่ยวกับการพิจารณาอนุมัติหรืออนุญาตต่าง ๆ อย่างเคร่งครัด โดยให้ดำเนินการภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด ไม่ผลักภาระให้ประชาชนไปฟ้องคดี เพื่อให้ศาลเป็นผู้ตัดสิน และดำรงตนเป็นที่พึ่งให้กับประชาชนได้อย่างแท้จริง ทั้งนี้ ขอให้อำเภอ ทราบและถือปฏิบัติต่อไป รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นางสาววิภารัตน์ เบิกบานดี)

ปลัดจังหวัดสกลนคร ปฏิบัติราชการแทน

ผู้ว่าราชการจังหวัดสกลนคร

ที่ทำการปกครองจังหวัด
กลุ่มงานอำนวยความสะดวกเป็นธรรม
โทร.๐-๔๒๗๑-๑๔๖๑